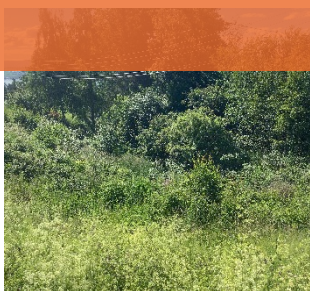
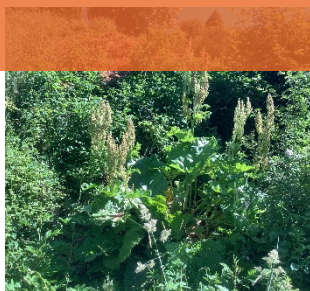

Naturfaglig vurdering i forbindelse med planarbeid ved Nedre Fegriveien, Ringerike kommune

Konsekvenser av foreslåtte tiltak

Øivind Gammelmo

Naturfaglig vurdering i forbindelse med planarbeid ved Nedre Fegriveien, Ringerike kommune

Forfattere: Øivind Gammelmo

Publisert: 29.06.2022 / Revidert 26.09.2023

Antall sider: 20 sider

Publiseringstype: PDF med aktive lenker

Oppdragsgiver: RingeriksHus AS

Tilgjengelighet: Dokumentet er offentlig tilgjengelig

Rapporten refereres som: Gammelmo, Ø. 2022. Naturfaglig vurdering i forbindelse med planarbeid ved Nedre Fegriveien, Ringerike kommune. Konsekvenser av foreslåtte tiltak. Biofokus-rapport 2022-091. Stiftelsen Biofokus. Oslo.

Forsidebilder: Øvre del av ravinen / Nedre del av ravinen / Brunrot / Hageplanter i deler av ravinen / Fra ravinens midtre del. Foto: Øivind Gammelmo

Biofokus rapport 2022–091

ISSN 1504-6370

ISBN 978-82-8449-125-7

Gaustadalléen 21
NO-0349 OSLO
Org.nr: 982 132 924
post@biofokus.no
www.biofokus.no

Forord

Stiftelsen Biofokus har på oppdrag fra RingeriksHus AS undersøkt biologisk mangfold i et planområde ved Nedre Fegriveien i Ringerike kommune. Feltundersøkelser ble gjennomført 20. juni 2022 av Øivind Gammelmo. Prosjektansvarlig i Biofokus har vært Øivind Gammelmo og intern kvalitetsikrer har vært Anders Thylén.

Vi vil takke oppdragsgiver ved kontaktperson Tom Johannessen for oversendelse av relevante plandokumenter og godt samarbeid i prosjektperioden.

Grua, 29.06.2022

Øivind Gammelmo

Planområdet består stort sett av dyrket mark med noe skogareal i øvre del.. Foto: Øivind Gammelmo.

Innhold

1	Innledning	5
1.1	Bakgrunn	5
1.2	Planområde og planlagte tiltak	5
1.3	Naturgrunnlag	6
2	Metode	8
2.1	Datainnsamling	8
2.2	Konsekvensvurdering	8
3	Resultater	9
3.1	Beskrivelse av planområdet	9
3.2	Kartlagte verdier	11
3.3	Artsmangfold	12
3.4	Fremmede arter	13
3.5	Biologisk viktig grønnstruktur	13
4	Konsekvensvurdering	13
4.1	Verdivurdering	13
4.2	Påvirkning	14
4.3	Konsekvens	15
4.4	Vurdering opp mot Naturmangfoldloven	15
5	Diskusjon	16
5.1	Hensyn og avbøtende tiltak	16
5.2	Håndtering av fremmede arter	16
6	Referanser	17
	Vedlegg 1. Kategorier for rødlistearter	18
	Vedlegg 2. Kategorier for fremmede arter	19

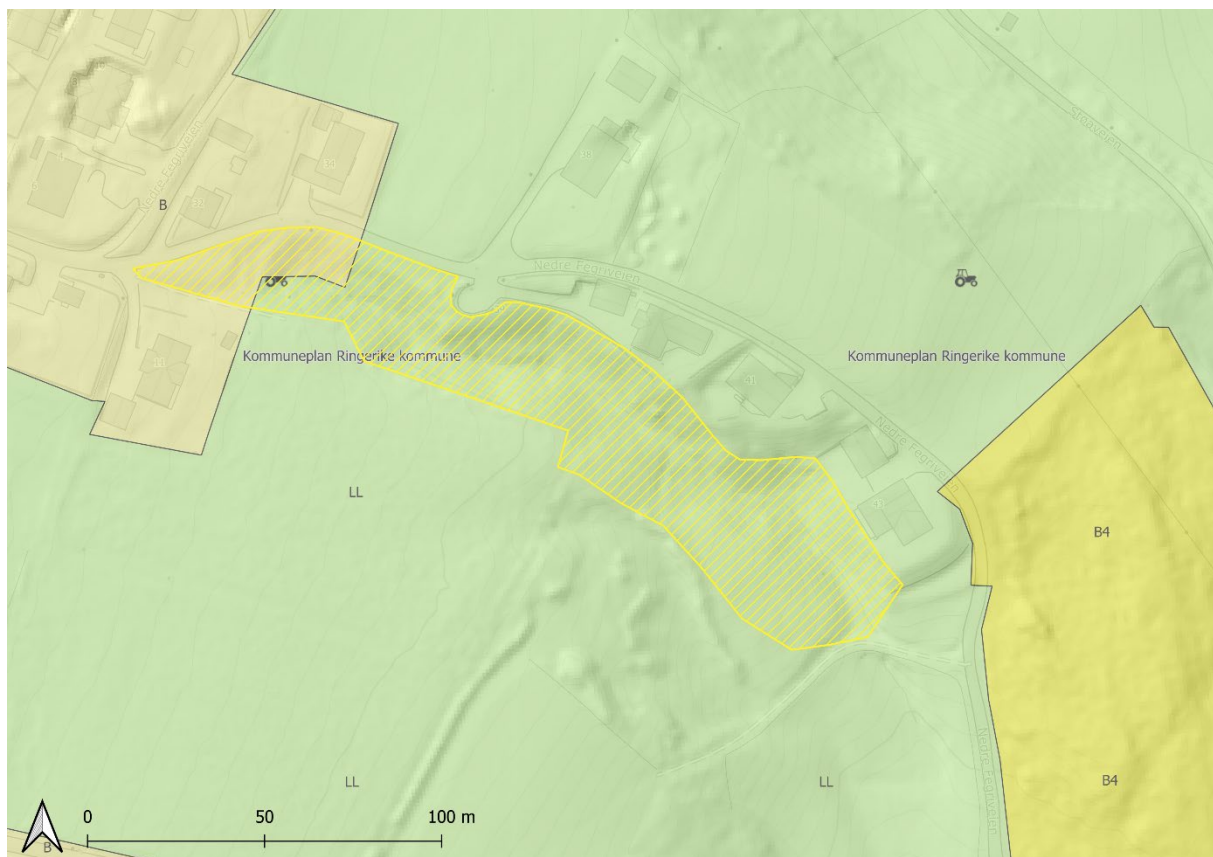
1 Innledning

1.1 Bakgrunn

Bakgrunnen for undersøkelsen er en foreslått anlagt vei i forbindelse med utbygging av et boligområde mellom Nedre Fegriveien og Støaveien. Området er i dag regulert som LNFR-areal etter gjeldende arealplan for Ringerike kommune. De naturfaglige vurderingene i denne rapporten vil være en del av det faglige grunnlaget i planprosessen. Områdets beliggenhet er sør for Nedre Fegrivegen mellom Støaplassen og Vikersundvegen ved Støa i Ringerike kommune. Bioklimatisk sone er boreonemoral (BN) og bioklimatisk seksjon er overgangsseksjonen (OC). Hovedbergarten er diorittisk gneis.

1.2 Planområde og planlagte tiltak

Planområdet består i dag av noe oppdyrket mark i nedre del, samt skogkledd areal i øvre del. Området i helhet er del av en tidligere ravinedal. Deler av den nedre delen er tidligere noe planert og opparbeidet. Det er også tidligere gravet i ravinedalen i forbindelse med vann og avløp. Det totale arealet for området som er undersøkt er ca. 7 daa. Det er ikke tidligere registrert noen naturtypelokaliteter i planområdet. Detaljer rundt planlagte tiltak er ikke gitt, men etter samtale med tiltakshaver kom det fram at vegen var planlagt anlagt i midten av ravinen som dermed vil bli delvis fylt igjen. Nullalternativet vil være å ikke anlegge veg i ravinen.

Figur 1. Undersøkesområdet er vist i gul skravert. Det gule området (B4) er det planlagte boligområdet. Vegen er tenkt å gå fra B4 gjennom planområdet og koble seg på Nedre Fegriveien vest i området

1.3 Naturgrunnlag

Undersøkellesområdet er i sin helhet en del av en ravnedal. Nedre del er fulldyrket, mens øvre del fremdeles har en del skog og vegetasjon, se figur 2. Bioklimatisk sone er boreonemoral (BN) og bioklimatisk seksjon er overgangsseksjonen (OC). Hovedbergarten er diorittisk gneis.

Figur 2. Store deler av undersøkelsesområdet klassifiseres som løvskog. I nedre del kommer det inn noe fulldyrket mark.. Kilde: Nibio.

Ravnedal

En ravnedal er en skarp V-dal gravd ut av bekk eller elv i finkornede løsmasser (silt eller leire). Ravnedaler inneholder ofte, men ikke alltid, konsentrerte eller diffuse kildevannsframspring (kildehorisonter).

Den opprinnelige ravnedalen ved Fegri har gravd seg ned i dype lag av marin leire. Berggrunnen under består overveiende av diorittisk gneis, men dette har mindre betydning for vegetasjonen i planområdet da berggrunnen er overlagret av rikere marin leire. Det finnes partier med morenemateriale, mindre fyllinger og steinete områder. Vegetasjonen er i liten grad kildepåvirket.

Ravnedaler er en spesiell landskapsform (geotop) og utgjør en internasjonalt sjelden naturtype/landskapstype, som Norge sammen med bl.a. Sverige og Canada har et spesielt ansvar for (Erikstad 2014). Ravnedaler forekommer i områder med tykke lag av marin leire, i Norge spesielt i Trøndelag og i lavereliggende områder på Østlandet. Leirravine er vurdert som sårbar (VU) i Norsk Rødliste for Naturtyper (Artsdatabanken 2018).

Ravinedaler generelt huser gjennom sin store variasjon i naturtyper også et rikt mangfold av arter. Ravinedaler har ofte viktige funksjoner for vilt (spredningskorridorer, passasjer, yngleområder for bla. hjortevilt), og en rik insektfauna legger grunnlaget for en mangfoldig fuglefauna. Det er flere arter som er knyttet til åpne erosjonssår med naken leire etter silt- og leirskred, slik som pionermoser. Skogkledde ravinedaler med gamle trær kan ha et mangfold av arter knyttet til død ved og åpen slåtte- eller beitemark kan huse et mangfold av kalkkrevende karplanter.

Figur 3. Fra parti i den skogkledde delen av ravinen ved Nedre Fegreveien.

2 Metode

2.1 Datainnsamling

Kartleggingstema

Arbeidet har omfattet kartlegging av:

- Områder spesielt viktige for bevaring av biologisk mangfold (viktige naturtyper) etter DN-håndbok 13 (Direktoratet for Naturforvaltning 2007) med tilhørende oppdaterte faktaark (Miljødirektoratet 2015).
- Røddlistede naturtyper i henhold til Norsk rødliste for naturtyper 2018 (Artsdatabanken 2018b).
- Biologisk viktig grønnstruktur. Restnatur i byggesonen som ikke «når opp» som naturtype eller viltområde men som likevel har betydning for artsmangfold lokalt.
- Levesteder for rødlistearter og andre forvaltningsrelevante arter. Røddlistekategorier følger gjeldende norsk rødliste (Artsdatabanken 2021). Se vedlegg 2 for forklaring av kategorier.
- Forekomster av fremmede arter iht. Fremmedartslista 2018 (Artsdatabanken 2018a). Se vedlegg 3 for forklaring av kategorier.
- Geologisk mangfold, med fokus på røddlistede landformer (Artsdatabanken 2018b).
- For kartlegging og vurdering av ravinesystemer følges metodikk og anbefalinger gitt i Miljødirektoratets veileder for kartlegging av geotoper (Miljødirektoratet 2015).

2.2 Konsekvensvurdering

Oppdraget gjelder ikke en konsekvensutredning (KU) i juridisk forstand, men for å vurdere konsekvensene av tiltaket har vi for enkelhets skyld basert oss på Miljødirektoratets veileder for konsekvensutredninger for klima og miljø M-1941 (Miljødirektoratet 2020). Det poengteres at det i prosjektet er brukt en noe forenklet tilnærming, tilpasset mindre byggeprosjekter.

3 Resultater

3.1 Beskrivelse av planområdet

Nordvest i området inngår det skogarealer (figur 2). Skogarealet består hovedsakelig av løvskog og er en mosaikk mellom enkelte eldre trær, unge trær og busker. Skogarealet utgjør ca. 5 daa. Boniteten her er høy. Området ser ut til å være benyttet til beite i tidligere tider og på 2000-tallet ser det også ut til at det har vært gravd gjennomgående i området i forbindelse med vann og avløp (se figurene 4-6). Området i sørøst ser ut til å ha vært fulldyrket langt tilbake i tid. Her er det også utført omfattende gravearbeider på 2000-tallet.

Figur 4. Flyfoto fra 1947 viser at hoveddelen av ravinen allerede da var fulldyrket, men at den øvre delen da også var skogsatt. Trolig ble denne delen benyttet til beitemark.

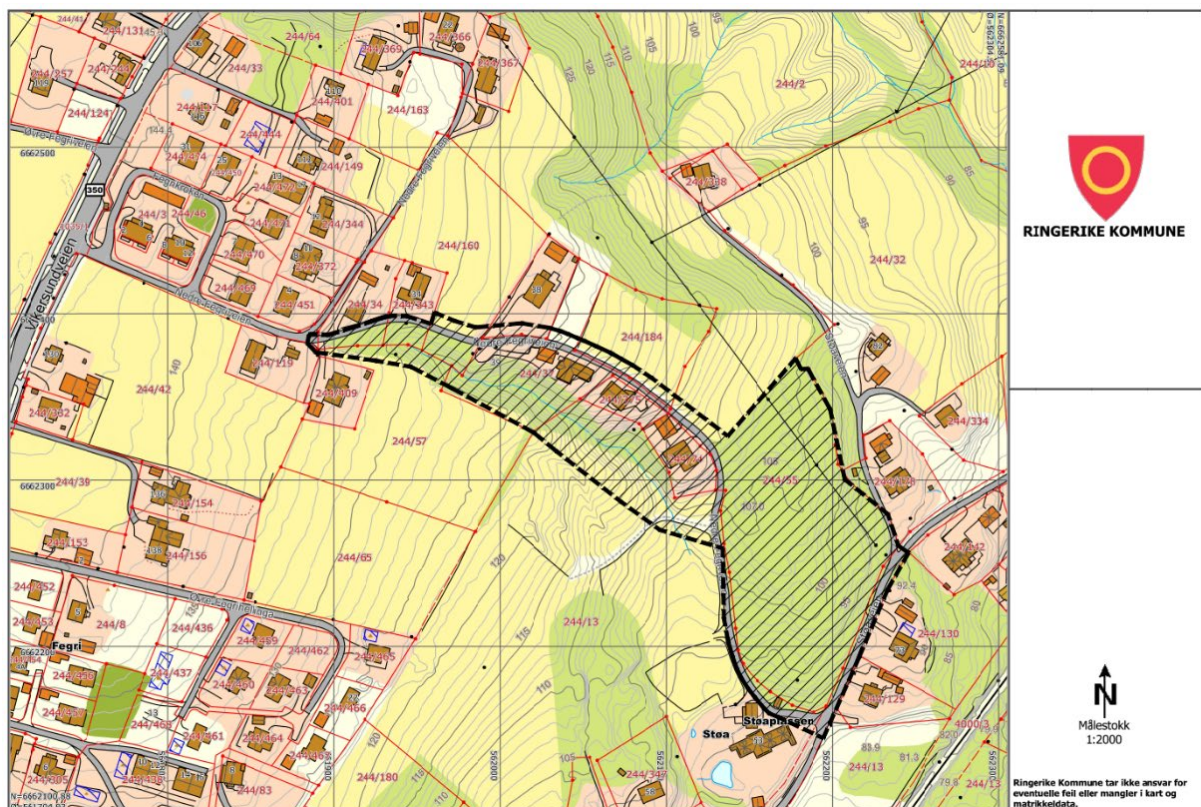
Figur 5. Nedre del er preget av fulldyrket mark, det meste av dette er utenfor undersøkelsesområdet. I forkant sees Støaplassen.

Figur 6. Flyfoto fra 2009 viser at det er utført et betydelig gravearbeid i området.

Figur 7. Fra parti helt i nordvest (øvre del av ravinen).

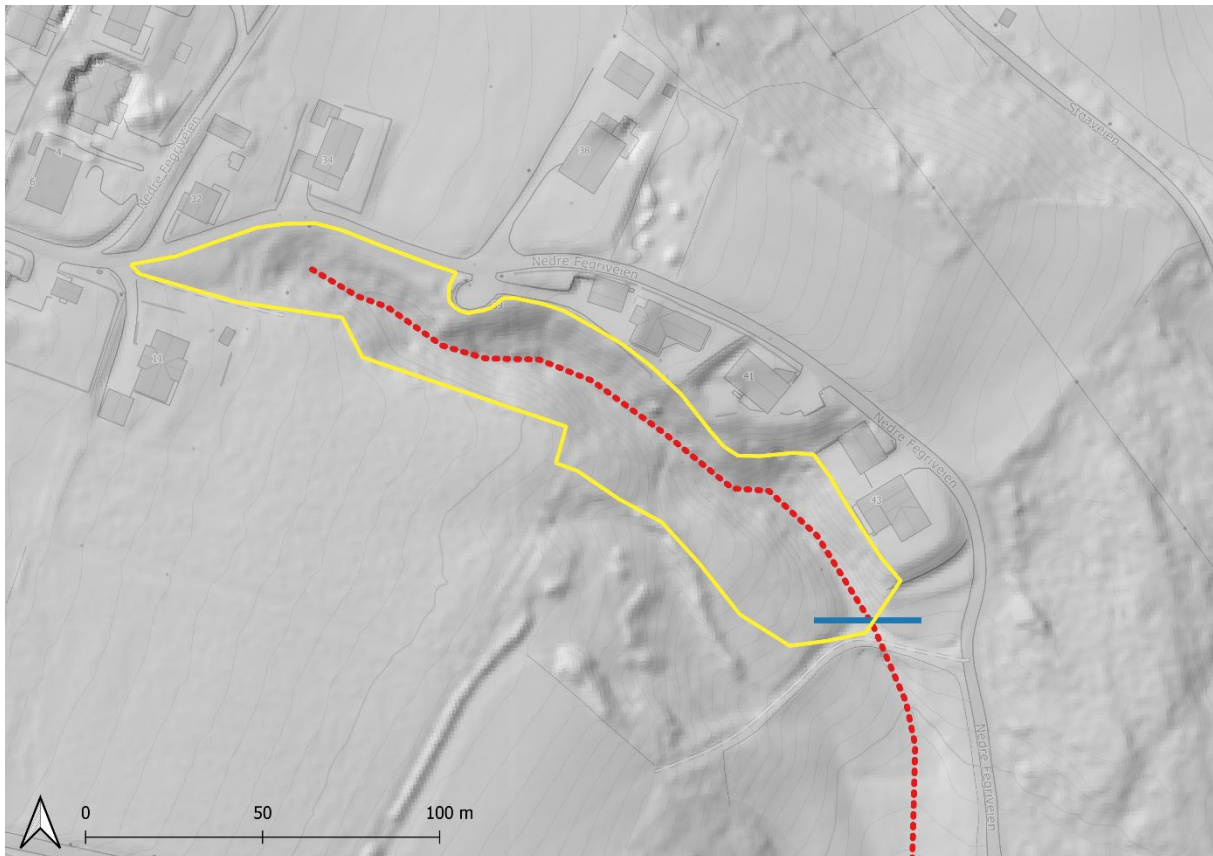
Figur 8. Planområdet. Undersøkellesområdet dekker ravedalen i vest.

3.2 Kartlagte naturverdier

Ravinedaler er en viktig landform som bidrar til landskapskarakteren, særlig i landskap dominert av marin leire. Raviner i marine leirer er internasjonalt sjeldne og knyttet til sterk nedising av lavtliggende områder. Ravinedalene er viktige naturdokumenter der dagens erosjonsprosesser kan studeres og måles og på den måten bidra til en detaljert forståelse av landskapsutviklingen.

Områder med ravinedaler i marin leire er viktige jordbruksområder, og gjennom perioden 1960-1990 har svært store områder med ravinedaler blitt omformet ved bakkeplanering og nydyrking (Erikstad 1992). Terrengeinngrep er i dag den største trusselen mot forekomstene. Alle inngrep som utgraving, endring av arealbruk, bekkelukking og utfylling (inkludert skredsikring) vil påvirke dynamikken i systemet og bidra til at naturverdien reduseres. Landformen leirravine er på grunn av stort arealtap til bakkeplanering og andre tiltak oppført i rødlisten som sårbar (VU). Avgrensning og verdsetting av typen er viktig for å ivareta en truet landskapsform og en karakteristisk landskapstype.

Ravinedalen ved Nedre Fegriveien scorer iht. faktaarket for naturtypen (ref) lavt på alle parametre for å verdisette en ravinedal. Det kan argumenteres med at ravinen fra øvre til nedre del er ca. 315 meter lang fra basis til Støaplappen hvor ravinen slutter. Her forsvinner alle spor etter ravinen og veger, boliger, jernbane osv. danner barrierer for ravinens tidligere naturlige drenering ned til Tyrifjorden. Men, nedre del av ravinen er så påvirket og her ligger det også flere kummer som drenerer området. Store deler av dette området er delvis planert. Derfor vil det være naturlig å kun måle ravinens lengde til ca. 200 meter der en nyere driftvei krysser ravinen (se figur 9). Dermed faller ravinen utenfor grensa på 250 meter som er satt for kartlegging av en ravine.

Figur 9. Lengden på ravinen (rød stiplet linje). Lengden er målt til blå sperrelinje hvor ravinen i resten av lengden ansees som så påvirket at den ikke inngår i en del av lengden.

Ravinen faller dermed utenfor innslagsverdien på lengde. I tillegg scorer ravinen lavt for dybde. På det meste er dybden ca. 5-7 meter. For å oppnå middels verdi på denne må dybden være over 10 meter. Når det gjelder forgreiningsgrad scorer ravinen lavt da det i prinsippet ikke finnes forgreininger. Slike forgreiner skal i prinsippet være over 50 meter for å kunne telles med. Denne ravinen har kun et løp. Dermed scorer ravinen lavt for alle parameterne som telles som primære parametere og som dermed skal vektlegges sterkest. Når det gjelder sekundære parametere scorer ravinen som følger. Lavt for inngrepsstatus. Det er til dels gjort store inngrep i ravinen, særlig i nedre del. I tillegg finnes det flere mindre fyllinger og partier med rør. Ravinen er avskåret fra andre omkringliggende raviner av jordbruksareal, veger og boligområder. Nærmeste ravine ligger nordøst for denne og består av et mye mer komplekst ravinesystem. Dette område er heller ikke registrert som naturtype i Naturbase per dags dato, og således scores det lavt på denne parameteren. Ravinen bør likevel sees i sammenheng med dette ravinesystemet og de andre ravinesystemene langs denne siden av Tyrifjorden mellom Ask og Vikersund. Det er ikke registrert andre rødlistede naturtyper i forbindelse med kartleggingen. På bakgrunn av dette blir denne ravinen ikke avgrenset som geotop og det gis ingen verdi iht. DN-håndbok.

Det er heller ikke registrert andre naturtypelokaliteter innenfor undersøkelsesområdet.

3.3 Artsmangfold

Resultat fra feltbefaring og uttrekk fra Artskart viser at det, med unntak av ask (EN), ikke er registrert rødlistede arter i området. Det er ikke gjort grundige undersøkelser av mangfoldet av alle artsgrupper, slik at det kan finnes rødlistearter av for eksempel moser, lav, insekter og sopp i området.

3.4 Fremmede arter

Enkelte hageplanter har forvillet seg ned skrenten fra hagene i overkant av området. Ut over dette ble det ikke registrert fremmede arter i lokaliteten.

3.5 Biologisk viktig grønnstruktur

Skogområdet i nordvest er et område med variert skog på høy bonitet. Skogen er noe flersjiktet med dominans av løvtrær og har i tillegg innslag av gran og furu. Vegetasjonstypen er høgstaudeskog og lågurtskog. Området er lite av størrelse (ca. 5 daa) og har noen få gammelskogselementer (enkelte gamle trær og litt død ved). Området grenser til å få C-verdi (lokalt viktig) etter DN-13-metodikk. Biologisk viktig grønnstruktur er restnatur i byggesonen som ikke «når opp» som naturtype eller viltområde, men som likevel har betydning for artsmangfoldet lokalt.

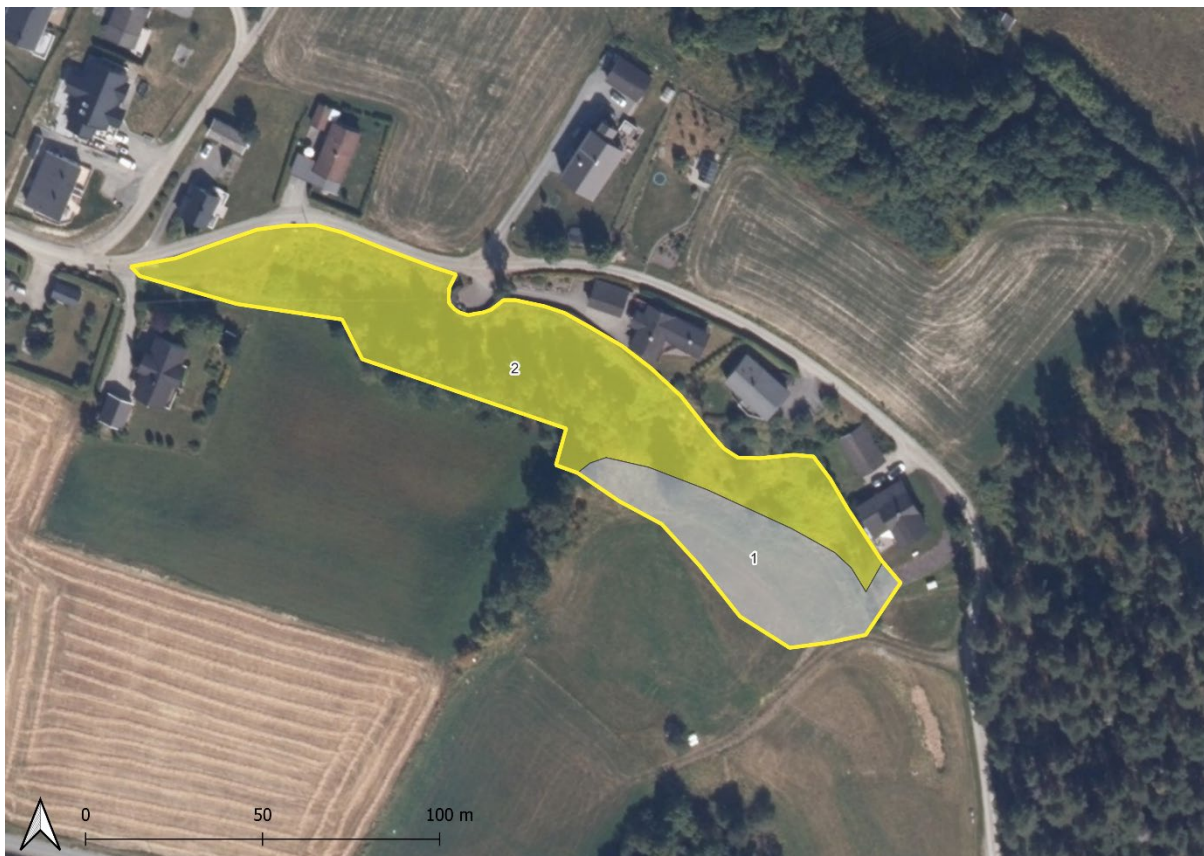
4 Konsekvensvurdering

4.1 Verdivurdering

Innenfor det aktuelle planområdet er det ikke funnet spesielt viktige naturområder. Skogområdet med løvskog (delområde 1) på høy bonitet vurderes til biologisk viktig grunnstruktur og regnes som å ha «noe til middels verdi» for vanlige arter og deres funksjonsområder. Det er her også tatt høyde for at ravinedal er en sårbar naturtype. Området er et nokså intakt kjerneområde med natur i et sterkt fragmentert landskap. Øvrig areal (delområde 2) ansees å ha ubetydelig til noe verdi.

Tabell 1. Tabell for verdisetting av delområder basert på Verditabell for naturområder i M-1941. Verdilinen kan flyttes trinnløst i tabellen og gjøres kortere eller lenger etter behov.

Delområde	Ubetydelig verdi	Noe verdi	Middels verdi eller forvaltnings-prioritet	Stor verdi eller høy forvaltnings-prioritet	Svært stor verdi eller høyeste forvaltnings-prioritet	Kommentar
Delområde 1						Viktig grønnstruktur
Delområde 2						

Figur 10. Viser de to delområdene med verdi (grått = ubetydelig verdi, gult = noe verdi).

4.2 Påvirkning

Tiltaket påvirker i stor grad skogområdet nordvest i planområdet (delområde 1). Dersom tiltaket slik det foreligger i dag (anleggelse av veg i bunnen av ravinens øvre del) gjennomføres vil dette bety at størstedelen av skogområdet i nordvest vil bli berørt og tiltaket regnes å ha en påvirkning tilsvarende «sterkt forringet». Det antas at så å si hele arealet vil bli påvirket av habitatødeleggelse og de små restene som blir igjen vil være utsatt for sterk fragmentering. Store deler av året er ravinene så å si tørrlagt, men i perioder vil det renne vann i bunnen av ravinene og denne vil måtte legges i rør. Tiltaket ansees å endre ravineformen og funksjonene totalt. For delområde 2 vil det også bety at størstedelen av området vil bli berørt og ha en påvirkning tilsvarende «forringet». Påvirkningen her settes noe lavere siden naturverdiene er noe lavere og påvirkningen fra tidligere høyere.

Tabell 2. Tabell for vurdering av påvirkning på naturmangfold basert på M-1941.

Planen eller tiltakets påvirkning på delområdene	Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet	Kommentar
Delområde 1						De opprinnelige landskapsformene ødelegges. Kun kunstige bygges opp. Verdien av den viktige grønnsstrukturen vil bli sterkt forringet.

Delområde 2						De opprinnelige landskapsformene ødelegges. Kun kunstige bygges opp.
-------------	--	--	--	--	--	--

4.3 Konsekvens

Samlet konsekvensgrad vurderes til å ha «noe negativ konsekvens» i iht. metodikken i M-1941:

Skogområdet i nordvest med biologisk viktig grønnstruktur vurderes til å ha «noe verdi» og påvirkningen av det planlagte tiltaket vurderes her til «sterkt forringet», hvilket tilsier at tiltaket medfører «noe miljøskade». Området i sørøst vurderes til å ha «ubetydelig verdi» til «noe verdi» og påvirkningen av det planlagte tiltaket vurderes her til «forringet» da de opprinnelige landskapsformene ødelegges helt, hvilket tilsier at tiltaket medfører «noe miljøskade».

Tabell 1. Konsekvensgrad for naturmangfold, fra veileder M-1941 Samme farger som i tabell 1 og konsekvensvifta i øvre del av tabellen. Samme farger som i tabell 2 i nedre del av tabellen.

Alternativer		Nullalternativ et	Utbygging
Vurderinger			
Konsekvens for delområder	Delområde 1	0	Noe miljøskade / Betydelig miljøskade (-/--)
	Delområde 2	0	Noe miljøskade (-)
Vurdering av samlet konsekvens for miljøtema	Samlet konsekvens grad		Noe til betydelig negativ konsekvens
	Begrunnelse		Realisering av dagens skisser av tiltaket vil medføre «noe til betydelig miljøskade» for skogområdet nordvest i planområdet, samt at de opprinnelige landskapsformene vil ødelegges.

4.4 Vurdering opp mot Naturmangfoldloven

§ 8. (kunnskapsgrunnlaget)

Planområdet er kartlagt for forekomst av naturtyper og viktig grønnstruktur. Artsregistreringer for alle artsgrupper er ikke grundig gjennomført, men egne feltregistreringer sammen med registreringer på Artskart gir et godt bilde av både forekomster og potensial. Kunnskapsgrunnlaget er vurdert som godt nok til å kunne vurdere områdets naturverdi og konsekvenser av tiltaket.

§ 10. (økosystemtilnærming og samlet belastning)

Det er ikke registrert viktige naturtyper eller arter i området og tiltaket vil ikke påvirke biologisk mangfold i stor grad. Det vurderes at planene ikke vil øke den samlede belastningen på viktige økosystemer, men det påpekes samtidig at alle planer som berører natur vil redusere det samlede naturarealet til en viss grad.

5 Diskusjon

5.1 Hensyn og avbøtende tiltak

Slik det fremtidige tiltaket foreligger med anleggelse av vegtrase vil skogområdet i nordvest bli påvirket i stor grad. Skogen i nordvestre del vil i all hovedsak bli helt borte. Det antas også at ravineformen i sin helhet vil bli endret. Tiltaket vil være irreversibelt, da det medfører fjerning av intakt natur og ravinen som geotype. For å redusere skaden på naturen som er intakt, kunne man velge å legge vegtraseen ned til Støavegen og på den måten bevare hele natursystemet langs Nedre Fegriveien, alternativt utbedre den eksisterende vegen Nedre Fegrivegen.

5.2 Håndtering av fremmede arter

Det bør forhindres at hageplanter og avfall forsvinner ned i den eksisterende ravinen for å unngå at naturverdiene her forringes ytterligere. For å bekjempe fremmede arter (hageplanter) som allerede har etablert seg i området bør man følge faglige råd som er tilpasset hver art (Blaalid et al. 2017).

6 Referanser

- Artsdatabanken. 2018a. Fremmedartslista 2018. <https://www.artsdatabanken.no/fremmedartslista2018>
- Artsdatabanken. 2018b. Norsk rødliste for Naturtyper 2018. <https://www.artsdatabanken.no/rodlistefornaturtyper>
- Artsdatabanken. 2021. Norsk rødliste for arter 2021. <https://artsdatabanken.no/lister/rodlisteforarter/2021/>
- Artsdatabanken og GBIF Norge. 2022. Artskart - internettportal for artssøk. <http://artskart.artsdatabanken.no/>
- Blaalid, R., Often, A., Magnussen, K., Olsen, S. L. & Westergaard, K.B. 2017. Fremmede skadelige karplanter – Bekjempelsesmetodikk og spredningshindrende tiltak. – NINA Rapport 1432. 87 s. <https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/m906/m906.pdf>
- Direktoratet for Naturforvaltning. 2000. Viltkartlegging. - DN-håndbok 11.
- Direktoratet for Naturforvaltning. 2007. Kartlegging av naturtyper - verdisetting av biologisk mangfold. DN-håndbok 13. 2. utgave 2006 (oppdatert 2007). DN-håndbok 13. https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/dirnat2/attachment/54/handbok-13-080408_low.pdf
- Drageset, O.-M. 2020. Naturmangfold og grønn infrastruktur i Ås kommune. Norconsult-rapport 2020. s.43.
- Erikstad, L. 1992. Recent changes in the landscape of the marine clays, Østfold, southeast Norway. Norsk geogr. Tidsskr. 46:19-28.
- Erikstad, L. 2014. Utkast til faktaark som skal brukes ved kartlegging i 2014 - Geotoper. Pages 17-26 in Miljødirektoratet, editor. Miljødirektoratets veileder for kartlegging, verdisetting og forvaltning av naturtyper på land og i ferskvann. Upublisert. Miljødirektoratet,, Trondheim.
- Halvorsen, R., Bryn, A., Erikstad, L., et al. 2015. Natur i Norge - NiN. Versjon 2. <https://www.artsdatabanken.no/NiN>
- Jakobsen, S. og Pedersen, B. 2020. Naturindeks for Norge 2020. Tilstand og utvikling for biologisk mangfold. NINA Rapport 1886., s.118. <https://brage.nina.no/nina-xmli/bitstream/handle/11250/2686068/ninarapport1886.pdf?sequence=3&isAllowed=y>
- Klima- og miljødepartementet. 2009. Lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven). <http://lovdata.no/dokument/NL/lov/2009-06-19-100>
- Miljødirektoratet. 2015. Veileder for kartlegging, verdisetting og forvaltning av naturtyper på land og i ferskvann. . s.38.
- Miljødirektoratet. 2020. Konsekvensutredninger for klima og miljø. Veileder M-1941. <https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/overvaking-arealplanlegging/arealplanlegging/konsekvensutredninger/>
- Miljødirektoratet. 2021. Kartleggingsinstruks - Kartlegging av terrestriske naturtyper etter NiN2. M-1930., s.374. <https://www.miljodirektoratet.no/publikasjoner/2021/februar-2021/kartleggingsinstruks--kartlegging-av-terrestriske-naturtyper-etter-nin2/>
- Miljødirektoratet. 2022. Naturbase. <http://kart.naturbase.no/>
- Misfjord, K. og Angell-Petersen, S. 2018. Håndtering av løsmasser med fremmede skadelige plantearter og forsvarlig kompostering av planteavfall med fremmede skadelige plantearter. M-982. <http://www.miljodirektoratet.no/Documents/publikasjoner/M982/M982.pdf>

Vedlegg 1. Kategorier for rødlistearter

Norsk rødliste for arter (Artsdatabanken 2021) lister og vurderer norske arters risiko for utryddelse. For å vurdere en spesifikk arts risiko for utryddelse vurderes grovt sett artens sjeldenhet, tilbakegang og leveområdets størrelse og fragmentering. Målsettingen med den nasjonale rødlisten er å sikre at artene ikke forsvinner fra landet.

Artene på rødlisten er rangert i seks kategorier. Kategoriene viser hvor høy risiko artene i kategorien har for å dø ut, forutsatt at forholdene ikke endres.

Tabell 2. Kategorier for arter som er rødlistet.

RL-kategori	Rødlistekategori	Forklaring
RE	Regionalt utdødd (Regionally Extinct)	Arter som er utdødd som reproduserende i landet. Ifølge IUCN skal denne kategorien kun benyttes når det ikke er spor av tvil om at arten er utryddet i landet. I tillegg skal arten ha produsert i Norge de siste 200 årene.
CR	Kritisk truet (Critically Endangered)	Arter som har ekstremt høy risiko for å dø ut (50 % sannsynlighet for utdøing innen 3 generasjoner og minimum ti år)
EN	Sterkt truet (Endangered)	Arter som har svært høy risiko for å dø ut (20 % sannsynlighet for utdøing innen 5 generasjoner, minimum 20 år).
VU	Sårbar (Vulnerable)	Arter som har høy risiko for å dø ut (10 % sannsynlighet for utdøing innen 100 år).
NT	Nær truet (Near Threatened)	En art er nær truet når den ikke tilfredsstiller noen av kriteriene for CR, EN eller VU, men er nære ved å tilfredsstille noen av disse kriteriene nå, eller i nær framtid.
DD	Datamangel (Data Deficient)	En art settes til kategori datamangel når usikkerhet om artens korrekte kategoriplassering er svært stor, og klart inkluderer hele spekteret av mulige kategorier fra og med CR til og med LC.

Tabell 3. Kategorier for arter som ikke er rødlistet.

Kategori	Kategori	Forklaring
NE	Ikke vurdert (Not Evaluated)	Arter som ikke har blitt vurdert. Dette kan for eksempel skyldes dårlig utredet taksonomi, dårlig kunnskapsgrunnlag eller mangel på tilgjengelig kompetanse.
NA	Ikke egnet (Not Applicable)	Arter som ikke skal vurderes på nasjonalt nivå. I hovedsak fremmede arter hvilket er arter som er kommet til Norge ved hjelp av mennesket eller menneskelig aktivitet etter år 1800.
LC	Livskraftig (Least Concern)	Dette er arter som ikke er direkte truet og har livskraftige bestander i Norge.

Vedlegg 2. Kategorier for fremmede arter

Fremmedartslista for Norge (Artsdatabanken 2018a) lister og risikovurderer arter som bevisst eller ubevisst er innført til Norge ved hjelp av mennesket, etter år 1800.

Dette betyr at alle arter som er tatt inn i Norge etter 1800 betegnes som fremmede arter. De fremmede artene blir vurdert etter invasjonspotensial og økologisk effekt og blir satt i en kategori som viser hvilken grad av trussel arten utgjør for norsk natur. Invasjonspotensial angir sannsynlighet for artens spredning og etablering i naturen, og sannsynlig hastighet for invasjonen. Økologisk effekt viser i hvilken grad den fremmede arten kan påvirke stedegne arter og naturtyper.

Tabell 4. Kategorier i Fremmedartslisten for Norge 2018.

FA-kategori	Kategori	Forklaring
SE	Svært høy risiko (Severe impact)	Fremmede arter med en svært høy risiko er faktiske eller potensielle økologiske skadegjørere og har potensial til å etablere seg over store områder.
HI	Høy risiko (High impact)	Fremmede arter med høy risiko har stor spredning med en viss økologisk effekt, eller stor økologisk effekt med en begrenset spredning
PH	Potensielt høy risiko (Potentially high impact)	Fremmede arter med potensielt høy risiko har enten store økologiske effekter, kombinert med et lite invasjonspotensial, eller et stort invasjonspotensial, men ingen kjente økologiske effekter.
LO	Lav risiko (Low impact)	Fremmede arter med lav risiko er ikke dokumentert å ha noen vesentlig negativ påvirkning på norsk natur.
NK	ingen kjent risiko (No known impact)	Fremmede arter uten kjent risiko har ingen kjent spredningspotensial og ingen kjente økologiske effekter

Biofokus

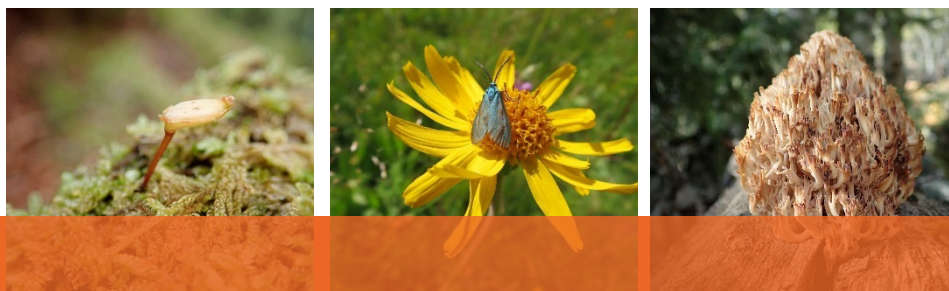
– for et godt kunnskapsgrunnlag

Biofokus er en ideell stiftelse som skal tilrettelegge informasjon om biologisk mangfold for beslutningstakere, samt formidle kunnskap innen fagfeltet bevaringsbiologi. Biofokus ønsker å bidra til en kunnskapsbasert forvaltning av norsk natur.

En kunnskapsbasert forvaltning forutsetter god dokumentasjon av de arealene som skal forvaltes. Biofokus legger derfor stor vekt på feltarbeid for å sikre oppdaterte og relevante data om botanikk, zoologi, økologi, samt avgrensning og verdisetting av områder.

Høy kompetanse er en forutsetning for å kunne registrere og presentere biologisk mangfold-data på en god måte. Biofokus sine medarbeidere er derfor godt skolert innenfor en rekke artsgrupper og har en bred økologisk forståelse for de ulike naturtypene som de arbeider med, det være seg skog, kulturlandskap eller ferskvann. Digitale verktøy som databaser, GIS og bilde-behandling er viktige redskaper i vårt arbeid for å anskueliggjøre naturverdier på en best mulig måte.

Stiftelsen utgir den digitale rapportserien **Biofokus rapport**.

Biofokus rapport 2022–091
ISSN 1504-6370
ISBN 978-82-8449-125-7

Gaustadalléen 21
NO-0349 OSLO
Org.nr: 982 132 924
post@biofokus.no
biofokus.no